

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Corollaria notatu digna

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

voluntate efficaci conferendi gratiam habitualem, talis homo filius Dei adoptivus non esset. **A**na, formaliter quā talis est, ut art. præced. §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

§. IV.

Corollaria notata digna.

140. Dices primo: Ad adoptionem communicandi naturam adoptatam, ut patet in adoptione humana & civili: Ergo licet Deus non haberet voluntatem absolutam & efficacem conferendi tali homini gratiam sanctificantem, ille tamen filius eius adoptivus esse posset.

Respondeo Antecedens esse verum de adoptione humana, sed non de divina: Ratio autem discriminis est, quia in adoptione humana supponitur in persona adoptanda natura ejusdem speciei, & proportionata cum hereditate adoptantis, subindeque facultas ad talem hereditatem percipiendam: secus autem in adoptione divina. Unde D. Thomas 3. p. q. 23. a. 1. in calce corporis articuli, sic ait: *Hoc autem plus habet adoptio divina quam humana, quia Deus hominem, quem adoptat, idoneum facit per gratie munus ad hereditatem celestem percipiendam; homo autem non facit idoneum eum quem adoptat, sed potius eum iam idoneum eligit adoptando.*

141. Adde quod in homine adoptante non est facultas communicandi adoptato naturam, nec secundum convenientiam univocam, nec secundum participationem analogam; & ideo non requiritur quod aliquo ex his modis sua effectivè communicet naturam, sed sufficit affectus conditio-natus & inefficax illam communicandi: in Deo autem invenitur vis communicandi suam naturam creaturæ rationali, secundum participationem analogam, ideoque ut aliquem adoptet in filium, non sufficit conditio-natus affectus, sed requiritur volitio efficax & absoluta communicandi naturam: filiatio enim adoptiva Dei est imitatio filiationis ejus naturalis, summa intra limites adoptionis: non salvatur autem summa imitatio possibili filiationi naturalis Dei, sine participatione analogæ naturæ divinæ, cum hæc possibilis sit.

142. Dices secundo: Deus posset illum hominem, cui gratiam sanctificantem denegaret, de facto beatificare, sine gratia habituali: At in tali casu esset filius adoptivus: Ergo est possibilis, de potentia absoluta, filiatio Dei adoptiva, sine gratia habituali. Major patet: nā ut supra dicebamus, visio beatifica non dependet essentialiter a gratia habituali. Minor vero suadetur: Forma præbens jus ad divinam hereditatem, filium Dei adoptivum constituit: Ergo à fortiori ipsius hereditatis divinæ possessio, quæ est ipsa visio beatifica, filium Dei adoptivum constituere poterit.

Respondeo datā Majori, negando Minorem. Ad cuius probationem, concessio Antecedente, nego Consequentiam: & in isto in filiatione adoptiva civili, quam non præstat ipsius hereditatis possessio, sed forma quæ præbet jus ad hereditatem. Ratio autem in præsentī est, quia sola forma participans naturam divinam, potest esse terminus formalis spiritualis generationis, quæ est fundamentum filiationis Dei adoptivæ ut supra declaravimus: visio autem beatifica, quæ est possessio divinæ hereditatis, non participat naturam divinam sub conceptu naturæ, quia licet participet divinum intelligere (per quod, in nostra sententia, natura divina constituitur) tamen non participat illud, quatenus est eminenti quodam modo radix divinatorum attributorum, sed ut habet rationem operationis vitalis, & actus secundus; unde talis visio est quidem participatio beatitudinis increatæ, non tamen naturæ divi-

Tom. IV.

na, formaliter quā talis est, ut art. præced. §. 2. in resp. ad ultimam objectionem declaravimus.

§. IV.

Corollaria notata digna.

EX dictis inferes primò, adoptare creaturam rationalem in filium, non esse proprium alicui ex Personis Divinis, sed commune tribus, ut docet D. Thomas 3. p. q. 23. art. 2. Nam Deus adoptat creaturam rationalem in filium, quatenus infundit gratiam spiritualiter generativam: actio autem infusiva gratiæ, cum sit operatio libera, & ad Extra est communis toti Trinitati: Ergo & adoptatio creaturæ rationalis. Observat tamen D. Thomas ibidem in resp. ad 3. quod quia filiatio adoptiva est quædam similitudo filiationis naturalis, per appropriationem filio ut exemplari tribuitur: & quia in humanis solius patris est adoptare, adoptio Patri æterno ut Authori appropriatur. Item quia eadem adoptio fit per gratiam, quæ est opus divini amoris appropriativè tribuitur Spiritui Sancto, ut infundenti gratiam, per quam adoptamur, & assimilamur Deo; unde ad Roman. 8. dicitur: *Accepistis Spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater.*

Inferes secundò cum eodem S. Doctore ibidem 144.

a. 3. solam creaturam rationalem capacem esse adoptionis: quia quia illa sola ex capax gratiæ habitualis, quæ est radix cognitionis & amoris supernaturalis, tum etiam quia illa sola potest elevari ad visionem beatificam, quæ est Dei hereditas. Ex quo

Inferes tertio, non solum homines, sed etiam Angelos in gratia existentes, esse filios adoptivos Dei: cum etiam illi sint capaces divinæ hereditatis, & ab illa extranei, utpote ratione propriæ naturæ non habentes jus ad illam.

Inferes quartò, prædestinatum existentem in peccato mortali, pro tempore quo est in illo, non esse filium adoptivum Dei, cum careat gratiâ sanctificante, quæ est formalis terminus spiritualis generationis, subindeque fundamentum proximum filiationis adoptivæ. Ne obstat quod ille sit membrum Christi, ut docet Theologi in Tractatu de incarnatione: quia ad rationem membri sufficit etiam vita imperfecta, manus enim arida dicitur membrum, quia habet vitam vegetativam, quanquam hæc sit vita imperfecta, ad rationem autem filij requiritur vita perfecta, ejusdem ordinis & naturæ cum vita generantis, vel adoptantis.

Inferes quintò, reprobum existentem in gratia esse filium Dei adoptivum: gratia enim sanctificans tribuit reprobo participationem naturæ divinæ, ejusdem rationis cum ea quam habet prædestinatus iustus: Atqui per hujusmodi participationem iustus nascitur ex Deo, & ipsa gratiæ infusio est spiritualis generatio, ut supra diximus: Ergo reprobus eam habens, verè natus est ex Deo, & filius ejus.

Inferes sextò, Patres veteris testamenti, in gratia & charitate existentes, verè fuisse filios Dei adoptivos; quamvis non fuerint in statu filiorum. Prima pars patet ex supra dictis: nam veteres Patres in charitate existentes, verè fuerunt iustificati, iustificatione ejusdem rationis cum nostra: At iustificatio, ex Tridentino supra citato, est translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ & adoptionis filiorum: Ergo Patres antiqui, per gratiam iustificati, verè fuerunt filij Dei adoptivi.

Secunda verò pars ex eo constat, quod Patres

O

vere-

veteris testamenti ducebantur spiritu timoris; quare in sacris litteris appellantur servi, & spiritum servitutis habere dicitur, ut patet ad Galat. 4. & ad Roman. 8. & alibi sæpe: item illis non patebat aditus ad hereditatem celestem, sicut iustis novæ legis. Quare tres gradus filiationis adoptivæ distingui possunt: primus & imperfectissimus est iustorum ad veterem legem pertinentium; secundus est iustorum ad legem novam spectantium, qui alio perfectior est: tertius, & omnium perfectissimus, est beatorum videntium Deum; qui non solum habent jus ad Dei hereditatem, sed etiam illam actu possident, Deoque per beatificam visionem perfectissime assimilantur. De hac adoptione loquitur Apostolus ad Roman. 8. cum ait: *Nos ipsi primitias spiritus habentes, intra nos gemimus, adoptionem filiorum Dei expectantes, id est filiationem gloriæ, quæ excedit statum adoptionis viæ; sicut status adoptionis iustorum novæ legis, præstantior est statu adoptionis patrum veteris testamenti.* Unde sicut ob hunc excessum D. Paulus ad Galat. 4. statum antiquæ legis comparat parvulo, sub actoribus & tutoribus constituto; ita 1. ad Corinth. 13. loquens de statu præsentis viæ, comparative ad statum gloriæ, eadem utitur similitudine, dicens: *Cum essem parvulus, loquebar ut parvulus &c.* Sicut enim status veteris legis, propter imperfectam cognitionem, est sicut parvulus, in comparatione ad statum gratiæ & veritatis, quæ per Christum facta est: sic status præsentis viæ, in qua videmus per speculum & in enigmate, est sicut parvulus, comparative ad statum vitæ futuræ, in qua est perfecta cognitio Dei.

149. Inferius ultimò, relationem filiationis adoptivæ Dei esse realem: Nam sequitur ad realem generationem, per quam rationalis creatura accipit gratiam habituales, illi intrinsicè inherentes: Relatio autem habens reale fundamentum intrinsicè non est rationis, sed realis.

Confirmatur: Ideò filiatio adoptiva inter homines est relatio rationis, quia sequitur ad extrinsecam acceptionem unius hominis ab alio ad eius hereditatem, quæ acceptio nihil reale intrinsicè infert in subiecto adoptato: Sed filiatio adoptiva Dei non sequitur immediatè ad extrinsecam acceptionem, sed ad formam realem intrinsicè, nimirum gratiam habituales, ut ex supra dictis patet: Ergo est relatio realis.

ARTICULUS VI.

Virum gratia habitualis realiter distinguatur à charitate?

150. Negant Scotus, Durandus, Gandavensis, & alij antiquis Theologis, contententes idem esse gratiam & charitatem secundum rem, solumque formaliter & ratione ratiocinata distinguui, ita ut idem habitus dicatur gratia, quatenus gratis datur, aut gratum facit; charitas vero, prout est principium diligendi Deum. Hos ex Recentioribus sequuntur Vega lib. 7. in Trident cap. 26. & 27. Bellarminus lib. 1. de gratia & lib. arb. cap. 7. & Egidius Copinck de actibus supern. disp. 21. Subio 7. Sententia tamen affirmans communior est inter Theologos, eamque docet expressè S. Thomas hic art. 3. omnesque ejus Discipuli. Unde sit

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico igitur, gratiam distingui realiter à charitate.

Probatur primò ex Scriptura, quæ de gratia & charitate, ut de duobus inter se distinctis loquitur: nam 2. ad Corinth. 13. dicitur, *Gratia Domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei.* Et 1. ad Timoth. 1. *superabundavit gratia Domini nostri Iesu Christi, cum fide, & dilectione.* Quibus verbis gratia à charitate, sicut à fide distingui insinuat: Sed gratia realiter à fide distinguitur cum fides remaneat in peccatoribus, in quibus tamen constat gratiam Dei non esse: Ergo & à charitate.

Confirmatur: ex sacris litteris constat gratiam præcedere charitatem, & prius naturā infundi; Ergo & realiter ab illa distingui. Consequentia patet. Antecedens probatur ex illo ad Roman. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis: ubi diffusio charitatis attribuitur Spiritui Sancto jam dato: Sed datur per gratiam habituales: Ergo prius naturā infunditur gratia in animā, quam charitas in corde per Spiritum Sanctum diffundatur.* Hac ratione utitur S. Thomas qu. 27. de verit. art. 2. argum. 2. *sed contra.*

Confirmatur amplius: Prius est animam diligere Deo, quam eundem diligere, juxta illud 1. Joan. 1. *ipse prior dilexit nos:* Atqui gratia est objectum dilectionis, quā Deus nos in ordine supernaturali perfecte diligit; nam, ut supra art. 1. ostendimus, amor Dei format objectum suum, reddendo illud amabile per infusionem gratiæ, quæ est animæ pulchritudo, & maximum ejus ornamentum; charitas vero est principium, quo nos Deum ipsum diligimus: Ergo gratia prior est charitate, subindeque realiter ab illa distinguitur.

Probatur secundò ratione: In naturalibus quod dat esse simpliciter, distinguitur realiter ab eo quod dat tantum esse operativum; essentia quippe seu natura à qua dependet esse, distinguitur realiter à suis potentijs, quæ sunt principium immediatum operandi; solius enim Dei est operari per essentiam, & non per instrumentum aut potentiam à se distinctam: unde D. Thomas 1. p. quæst. 54. art. 3. asserit potentiam intellectivam Angeli non esse ejus essentiam; & nostri Thomistæ in Philosophia docent nullam posse dari substantiam creatam, quæ sit immediatè operativa: Atqui de rebus supernaturalibus, servatā proportionē, ac de præptis earum supernaturalitate, philosophandum est sicut de naturalibus; gratia enim, quantum fieri potest, naturæ attemperatur & accommodatur, ut passim docent Theologi: Igitur gratia habitualis, quæ dat esse supernaturale animæ, distinguitur realiter à charitate, quæ tantum confert esse operativum, seu esse principium proximum & immediatum operandi, ac diligendi Deum super omnia.

Respondet Durandus, quod licet virtutes & potentie naturales quæ dant esse operativum distinguantur realiter à natura quæ dat esse simpliciter quia hæc est substantia, ac proinde non est immediatè operativa: habitus tamen charitatis idem inficitur realiter cum gratia sanctificante, quia cum hæc sit accidens, potest esse immediatè per se ipsam operativa, simulque elevare animam ad esse supernaturale, & divinæ naturæ participationē.